

MEDVEDGRAD

(Venecija), 1950, 1–4. — *K. Prijatelj*, Andrija Medulić Schiavone, Zagreb s. a. — *V. Sinobad*, Novi problemi oko Andrije Medulića, Peristil, 1954, 1. — *S. Antoljak*, Novi podaci o slikarima Markantoniju i Andriji Zadrani, ibid., 1957, 2. — *C. Fisković*, Dvije Medulićeve slike u lenjingradskom Ermitažu, Bulletin JAZU, 1958, 3. — *G. Gamulin*, Doprinos Meduliću, Prilozi — Dalmacija, 1960. — *Isti*, Stari majstori u Jugoslaviji, II, Zagreb 1964, str. 60–67. — *K. Prijatelj*, Umjetnički lik Andrije Medulića Zadrani, Radovi HJZ, 1965, 11–12. — *F. I. Richardson*, Andrea Schiavone, Oxford 1980. — *G. Gamulin*, Još jednom o Meduliću, Prilozi — Dalmacija, 1989.

D. Ki.

MEDULIN, naselje J od Pule. Na poluotoku Ižula nalaze se ostaci naselja iz starijega neolitika (impresso-keramika), ostaci rimske ladanjske vile i antički grobovi. Prapov. se gradine nalaze na brdu Vrčevan i na rtu Punta Kašteja gdje su istraženi kameni bedemi u dva pojasa i nekropola sa žanim grobovima iz srednjega brončanoga i željeznoga doba. U zaljevu Bjelca nalaze se ostaci, vjerojatno predromaničke, sakralne građevine. Na brežuljku Sv. Petra S od naselja nađeno je više ulomaka predromaničke skulpture. — U župnoj crkvi Sv. Agneze čuva se posrebrni procesijski križ iz XV. st.

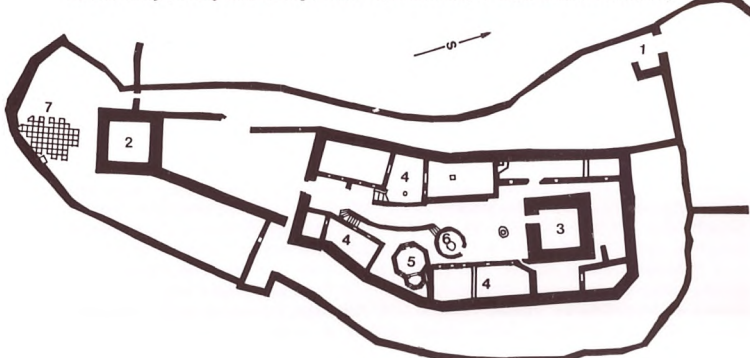
LIT.: *B. Bačić*, Medulin Ižula — neolitsko naselje, Arheološki pregled (Beograd), 1969. — *M. Peršić*, Djela obradenog metala u sakralnim objektima Istre i problemi njihove zaštite, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1978–79, 4–5. — *K. Mihovilić*, Gradina Punta Kašteja kod Medulina, Histria archaeologica, 1979, 1.

R.

MEDVED, Gabrijel, restaurator (Bednja, 16. VIII. 1914 — Zagreb, 1. XII. 1984). Završio Obrtnu školu u Zagrebu. Radni je vijek (1939–80) proveo u Gliptoteci (prije Gipsoteka) HAZU. Velikom tehničkom vještinom i umjetničkom nadarenošću izrađivao je odljeve u gipsu najpoznatijih spomenika stare umjetnosti (Radovanov portal, Buvinove vratnice, krstionica u šibenskoj katedrali) i djela suvremenih kipara.

MEDVEDGRAD, utvrđeni grad na Medvednici kraj Zagreba. Sagradio ga je zagrebački biskup Filip oko 1250. Jedan je od najvećih i najvrednijih burgova u Hrvatskoj. Naizmjenice ga drže zagrebački biskupi, kraljevi, brojni velikaši: Babonići, Celjski, I. Karlović, Zrinski i Gregorijanci. Grad je u tlocrtu longitudinalan, nepravilan, prilagođen zemljištu. Ima dvije jake obrambene kule, zgrade za stanovanje, kapelu Sv. Filipa i Jakova, prostrano predvorje. Kompleks je okružen zidovima i opkopima. Do unutrašnjega dijela prilazilo se kroz troja vrata. God. 1590. teško ga je oštetio potres, 1602. spominje se napuštenim (»arx desolata«). Iskapanja ruševina i obnovu grada vodi od 1979. Restauratorski zavod Hrvatske. Među sitnim predmetima nađeni su brončanodobna sjekira, gotički pećnjaci, ulomci keramike, stakla i oružja. Najvrednije je otkriće i

MEDVEDGRAD, tlocrt grada: 1. sjeverna vrata, 2. južna kula, 3. sjeverna kula, 4. zgrade za stanovanje, 5. kapela Sv. Filipa i Jakova, 6. cisterna, 7. Oltar hrvatske domovine

obnova romaničko-gotičke kapele osmerokutne osnove s peterostranom apsidadom, presvođene rebrastim svodovima. Portal ima polukružni luk romaničkih obilježja, a nad njim je velika prozorska ruža. U radovima 1993–94. obnovljene su juž. obrambena kula i zap. palača, u koju su ugrađene gotičke bifore. Između juž. obrambene kule i vanjskoga zida grada podignut je Oltar hrvatske domovine, spomenik s vječnim plamenom svim poginulima za domovinu, djelo akademskoga kipara Kuzme Kovačića.

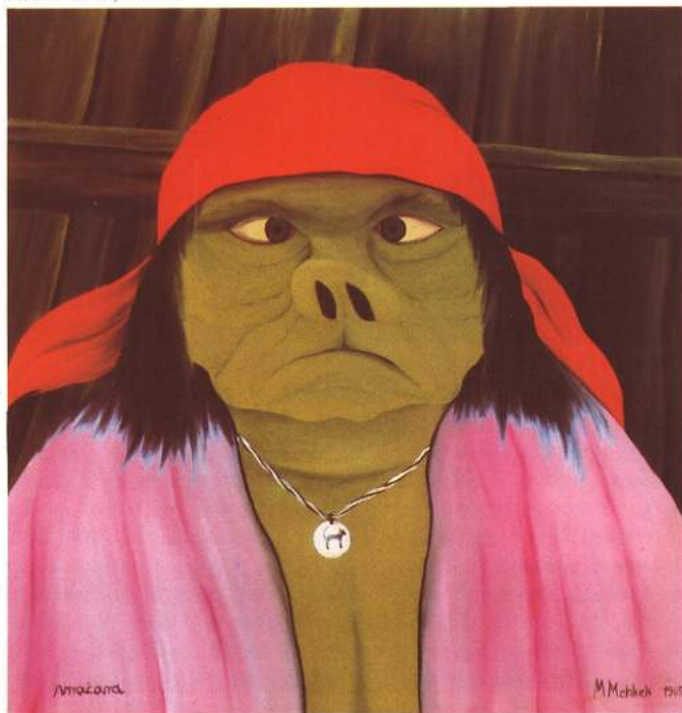
LIT.: *V. Heneberg*, Gradine i gradišta po Medvednici, Narodna starina, 1929, 20. — *I. Mirnik*, »Castrum Medved« — pregled topografskog stanja grada, Peristil, 1971–72, 14–15. — *D. Miletić*, Medvedgrad, Kaj, 1984, 6. — *D. Miletić i M. Valjalo-Fabris*, Kapela sv. Filipa i Jakova na Medvedgradu, Zagreb 1987. — *L. Dobronić*, Biskupski i kaptolski Zagreb, Zagreb, 1991.

A. Ht. i R.

MEDVEDIČKA, selo u Podravini blizu Đurđevca. U dvorištu kuće broj 38 otkriven je grob ratnika iz VIII. st. Nađeni grobni prilozi — karolinški mač (spata) vrsne izradbe, ukrašen tauširanjem na balčaku i pripadajući mu jezičac od bronce ukrašen isprepletenim životinjskim ornamentalnim motivima, dragocjeni su ranokarolinški proizvodi, nastali tijekom druge pol. VIII. st. u franačkim radionicama. Nađena bojna sjekira ima slav. obilježje. LIT.: *Z. Vinski*, Novi ranokarolinški nalazi u Jugoslaviji, VjHAD, 1977–78, 10–11. R.

MEDVIDA, selo nedaleko od Obrovca. Pretpostavlja se da je za Rimljana tu bilo naselje *Hadra*. Osim raznoga sitnoga materijala (oruđa, svjetiljke, novac), nađeni su ostaci terma i drugih građevina. Ustanovljeni su i tragovi ceste koja je vodila prema rim. naselju *Clambetae*. — Uz crkvu Sv. Ivana

M. MEHKEK, *Vračara*

nalazi se srednjovj. nekropola s 40 stećaka (30 ploča i 10 sanduka) osrednjenje obrade i očuvanosti. Ukrašeno ih je 16, pretežno motivima križeva, a ističu se antropomorfne stilizacije.

LIT.: M. Abramčić i A. Colnago, Untersuchungen in Norddalmatien, Jahreshefte ÖAI, 1909, str. 16–17, 29, 45. — A. Škopalj, Obredne gomile, Sveti Križ na Čiovu 1970, str. 367–375. — Š. Beslagić, Stećci i neki njima slični nadgrobni spomenici u okolini Zadra, Radovi HJZ, 1974, 21. R.

MEĐUNARODNA IZLOŽBA ORIGINALNOG CRTEŽA, bijenalna manifestacija u Rijeci, osn. 1968. u organizaciji Moderne galerije. Održava se u Modernoj galeriji i u Izložbenom salonu na Korzu. Na izložbi su se tijekom godina pojavljivali istaknuti umjetnici: P. Picasso, J. Miró, G. De Chirico, A. Masson, R. Guttuso, R. Mortensen, V. Pasmore, E. Vedova, H. Hartung, a od domaćih D. Džamonja, E. Murtić, O. Gliha, I. Lovrenčić, M. Šutej i dr. Od 1990. izložba mijenja koncepciju, a odabir umjetnika za izložbu povjerava se jednom, svjetski uglednom stručnjaku.

LIT.: B. Vižintin, I. međunarodna izložba originalnog crteža (katalog), Rijeka 1968. — 12. međunarodni biennale crteža — skulptorski crtež (katalog), Rijeka 1990. R.

MEHKEK, Martin, naivni slikar (Novačka kraj Gole u Podravini, 7. VIII. 1936). Zemljoradnik; slikarstvom se bavi od 1954. Prve je pouke dobio od I. Večenaja. Njegovi portreti i prizori iz seoskoga života odlikuju se ekspresivnom formom, dramatičnim koloritom i grotesknom mimikom likova (*Štefek i pomrčina*, 1965; *Japa majki pleća pero*, 1967; *Cigan*, 1974; *Ljubavnici*, 1975). U novijim djelima svjetlijom paletom slika skupne prizore u poetiziranome podravskome krajoliku (*Svati*, 1980). Samostalno izlagao u Poreču, Cortini d'Ampezzo, Münchenu, Crikvenici i Zagrebu.

LIT.: B. Kelemen, Naivno slikarstvo Jugoslavije, Zagreb 1969. — V. Maleković, Hrvatska izvorna umjetnost, Zagreb 1973. — V. Crnković, Martin Mehkek (katalog), Zagreb 1980. — V. Crnković, B. Jehušić, G. Ledić i M. Špoljar, Martin Mehkek (katalog), Zagreb – Koprivnica 1985. Ž. Sa.

MEISSNER, Julije, slikar (Zagreb, 15. VIII. 1906 — Zürich, 15. IV. 1979). Studirao je na zagrebačkoj Akademiji 1922–24 (F. Kovačević, Lj. Babić), potom u Münchenu i Parizu do 1927. kada se vratio u Zagreb. Bio je glavni crtač i ilustrator Hrvatske enciklopedije. Od 1957. živio u Švicarskoj. Radio je ulja, akvarele, paste, monotipije, grafike, freske i crteže. U početku blizak V. van Gogh i H. Matisseu, slika figuralne kompozicije, portrete, krajolike, vedute Zagreba, mrtve prirode, postižući potpuni sklad boje i crteža (*Žena u fotelji*, *Mrtva priroda*, *Zagreb noću*, *Portret slikara Hermana*, *Portret Antuna Bauera*, *Autoportret*, *Na prozoru*, *Kazalište I*, *Baleine parafraze*). Služi se redukcijom (*Motiv iz Mostara*) i stilizacijom (*Mljezarice*); krajem 40-ih godina približava se nadrealizmu i Chagallu te razvija svijet snova oživljen figurama (*Igra karata*). Boja je u svim fazama osnovni element njegova slikarstva. Od poč. 50-ih godina radi apstraktne slike i crteže. Stvara jednostavne i uravnotežene ritmičke cjeline skladnih boja i linija (*Ravnateža u crvenom*, *Ploha i prostor*, *Razvoj u mollu*, *Transcendencija*, *Meditacija*, *Kompozicija*). — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1927, 1929, 1942, 1953), Zürichu (1960, 1966, 1970) i dr.

LIT.: S. Rac, Izložba slika Juliusa W. Meissnera, Vijenac, 1927, 13–14. — M. Katić, Zanimljiva slikarska izložba Julija Meissnera, Nova Hrvatska, 1942, 55. — Umjetnički svijet Julija Meissnera, Hrvatska revija, 1966, 2–4. — L. Kordić, In memoriam Julio Meissner, ibid., 1980, 2. — J. Ricov, Julio Meissner ili San i boja sjete i radosti života, Marulić, 1983, 5. — Zbirka Bauer (katalog), Zagreb 1989. — Zagreb kak imam te rad (katalog), Zagreb 1994. V. Fo.

MEJICA, arh. lokalitet kraj Buzeta s najvećom ranosrednjovj. nekropolom u Istri (232 groba). Na osnovi grobnih nalaza (ogrlice, kopče, prstenje, naušnice, fibule, itd.) datira se oko 630–788. Većina starijih nalaza čuva se u tršćanskome muzeju.

LIT.: B. Marušić, Prilog poznavanju ranosrednjovjekovne nekropole na Mejici kod Buzeta, Jadranski zbornik, 1979–81, 11.

MELCHIORI, Francesco, tal. vojni graditelj iz Vicenze. Gradio 1725–35. crkvu Sv. Filipa, jednostavnih i skladnih oblika, u Splitu te katedralu u Skradinu (projekt je iz 1724, završio ju je G. B. Lodoli 1758). Nije ostvaren njegov projekt franjevačke crkve u Sinju iz 1720. Kod njega je 1736. učio dalm. graditelj Ivan Macanović.

LIT.: K. Prijatelj, Francesco Melchiori architetto vicentino a Spalato, Bollettino del Centro internazionale di studi di architettura »A. Palladio« (Vicenza), 1964, 2. — Horvat–Matejčić–Prijatelj, Barok. D. Kt.

MELDOLA, Andrea → MEDULIĆ, ANDRIJA

MELKUS, Dragan, slikar (Bektež kraj Požege, 28. X. 1860 — Osijek, 5. IX. 1917). Polazio Školu za umjetnost i obrt u Beču 1874–76, studirao na Akademiji u Münchenu 1880–84 (W. Lindenschmidt, G. Max). Studij

J. MEISSNER, *Portret Antuna Bauera*

dopunjuje boravkom u Düsseldorfu i Parizu. U zemlju se vratio 1892; bio je profesor u Sremskoj Mitrovici, Vukovaru i Osijeku. Slikao pejzaže, osobito slavonski nizinski krajolik, portrete, figuralne i religiozne kompozicije; bavio se restauriranjem slika i opremom knjiga. Radovi su mu neujednačeni, s obilježjima Münchenskoga akademskoga realizma i Jugendstila (*Kovač*, *Slavonska idila*, *Jesenje magle*, *Djevojka s rukom na prsima*). Bavio se književnim radom, pisao eseje i feljtone. Jedan je od osnivača Kluba hrvatskih književnika u Osijeku.

D. MELKUS, *Kovač*. Zagreb, Moderna galerija

